

Asia: Macon Oy:n selvitys Jämsän seudun jätteenkuljetusjärjestelmästä (14.11.2025) — arvio jätelain edellytysten täyttymisestä ja kannanotto kiinteistönhaltijan kuljetusjärjestelmän säilyttämiseksi sekalaisen yhdyskuntajätteen ja saostus- ja umpisäiliölietteiden osalta.

1. Johdanto

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL, SKAL Ympäristöyritykset ja SKAL Keski-Suomi kiittävät mahdollisuudesta lausua Macon Oy:n laatimasta kuljetusjärjestelmäselvityksestä. Lausunnon tarkoituksena on arvioida selvityksen johtopäätöksiä suhteessa jätelain 35–37 §:n vaatimuksiin ja esittää SKAL:n näkemykset Jämsän jätteenkuljetusjärjestelmän tarkoituksenmukaisesta jatkosta.

SKAL katsoo, että sekä sekajätteen että saostus- ja umpisäiliölietteiden osalta on perusteltua, lain edellytykset täyttävää ja käytännössä tarkoituksenmukaista jatkaa nykyistä kiinteistönhaltijan järjestämää kuljetusmallia.

2. Lainsäädäntöperusta — jätelain edellytykset kiinteistönhaltijan järjestämälle kuljetukselle

Jätelaki mahdollistaa kiinteistönhaltijan järjestämän kuljetuksen, jos:

1. Palveluja on tarjolla kattavasti ja luotettavasti, myös haja-asutusalueilla (JL 35 §).
2. Kuljetusjärjestelmä turvaa tasapuoliset, kohtuulliset ja syrjimättömät ehdot kaikille jätteenhaltijoille (JL 37 §).
3. Järjestelmä edistää jätehuollon yleistä toimivuutta, eikä aiheuta vaaraa ympäristölle tai terveydelle.
4. Kunnalla on käytössään riittävä valvontamahdollisuus, mm. siirtoasiakirjojen ja rekisterien avulla.

Näiden edellytysten täyttymistä arvioidaan Macon Oy:n selvityksen havaintojen pohjalta.

3. SEKALAINEN YHDYSKUNTAJÄTE — SKAL kannattaa nykyisen kiinteistönhaltijan järjestelmän säilyttämistä

3.1 Jätelain edellytysten tähttyminen

Maconin selvityksen mukaan Jämsän nykyinen järjestelmä tähttyä jätelain 37 §:n edellytykset sekajätteen osalta:

- Kattavuus ja saatavuus ovat erittäin hyvät, liittymättömiä kiinteistöjä on vähän.
- Palvelutasossa ei ole merkittäviä alueellisia eroja.
- Aluekeräyspisteet täydentävät järjestelmää, mikä turvaa yhdenvertaisuuden haja-asutusalueilla.
- Palvelun hinta ja kilpailu ovat kohtuullisia.
- Kaikki jäte ohjautuu kunnan määräämään vastaanottoon.

Nämä tekijät täyttävät suoraan jätelain reunaehdot kiinteistönhaltijan järjestämälle kuljetukselle.

3.2 SKAL:n perustelut järjestelmän säilyttämiselle

1. Joustava ja asiakaslähtöinen palvelu
Paikalliset yritykset pystyvät tarjoamaan joustavia tyhjennysvälejä ja palvelumuotoja, jotka huomioivat kiinteistöjen erilaiset tarpeet.
2. Kilpailu pitää hinnat kohtuullisina
Vapaa kilpailu ehkäisee kustannusten nousua ja turvaa paikallisten yritysten toimintamahdollisuuksia paremmin kuin kunnan järjestämää jätteenkuljetus järjestelmä.
3. Ympäristön etu: optimoidut reitit ja aluekeräyspisteiden hyödyntäminen
Alueen rakenteeseen sopiva joustava järjestelmä vähentää ajosuoritteita.
4. Toimiva järjestelmä on jo olemassa eikä edellytä raskaita siirtymätoimia
Jätelaki ei edellytä kunnalliseen kuljetukseen siirtymistä, jos nykyinen malli on toimiva — ja Maconin raportin mukaan se on.

Johtopäätös: Sekajätteen osalta kiinteistönhaltijan malli täyttää kaikki jätelain edellytykset, ja sen säilyttäminen on perusteltua ja alueen asukkaiden ja yritysten edun mukaista.

4. SAOSTUS- JA UMPISÄILIÖLIETTEET — SKAL kannattaa myös lietteissä nykyisen järjestelmän säilyttämistä

4.1 Selvityksen havainnot ja niiden tulkinta

Maconin selvityksen mukaan lietteiden kuljetuspalveluja on saatavilla, mutta tietopohjassa on puutteita (mm. siirtoasiakirjoissa). Selvitys ei kuitenkaan osoita, että:

- palveluja ei olisi saatavilla,
- että laitoksille ei toimitettaisi lietettä, tai
- että järjestelmä olisi jätelain vastainen.

Puutteet ovat korjattavissa hallinnollisilla toimilla ja rekisterin käyttöönnotolla, eivätkä ne edellytä kuljetusjärjestelmän purkamista.

Macon Oy:n selvityksessä ei oteta myöskään huomioon lietekuljetuksen kunnan järjestelmään siirtymisen negatiivisia vaikutuksia, joita ovat mm. asukkaiden palvelun joustavuuden ja sujuvuuden poistuminen, hintatason nousu, investointimahdollisuuksien katoaminen sekä alueellisen vesihuollon palveluiden turvaamisen heikentyminen.

4.2 SKAL:n perusteet säilyttämiselle

1. Paikallisten yritysten palveluvarmuus ja ripeä saatavuus
Lietteiden tyhjennystilanteet ovat usein kiireellisiä; suora yhteys paikalliseen kuljetusyritykseen varmistaa nopean reagoinnin.
2. Kustannustehokkuus
Kiinteistönhaltijan malli mahdollistaa kilpailun, joka hillitsee hintoja. Kunnallisia kilpailutuksia on aiemmin useilla alueilla seurannut merkittävä kustannusten nousu.

3. Toiminnallinen joustavuus haja-asutusalueilla
Lietteen synty ja säiliöiden täyttöaste vaihtelevat kiinteistöittäin, jolloin kiinteä aikataulutus ei ole toimivin ratkaisu.
4. Tietopuutteet ovat ratkaistavissa ilman järjestelmän muuttamista
SKAL katsoo, että kunta voi toteuttaa tarvittavat rekisteri- ja valvontaparannukset säilyttäen kiinteistönhaltijan mallin.
5. Valvonnan ja asukkaiden tiedottamisen puute ei korjaannu kuljetusjärjestelmän muuttamisella, vaan rekisterin käyttöönnotolla.

4.3 Jätelain edellytysten täittyminen lietteissä

Jätelain mukaan kiinteistönhaltijan kuljetus voidaan säilyttää, jos:

- palveluja on saatavilla → Palvelut ovat saatavilla, kuljetusyrityksiä alueella toimii.
- kuljetukset voidaan ohjata oikeaan vastaanottoon → Tämä toteutuu jo, kun kirjaukset saatetaan kuntoon.
- valvonta on mahdollista → Yhtenäinen SIIRTO-järjestelmä ja rekisteri ratkaisevat tämän.

Mikään edellytys ei edellytä järjestelmän purkamista, vain tiedonhallinnan vahvistamista.

5. SKAL:n esittämät kehittämistoimenpiteet (joilla jätelain edellytykset toteutuvat entistä paremmin)

SKAL esittää, että:

1. Siirtoasiakirjamalli yhtenäistetään kaikkiin kuljetusyrityksiin.
2. Kunta ottaa käyttöön rekisterin joka mahdollistaa seurannan ja valvonnan, ja kehittää sitä tarvittaessa yhteistyössä alueen yrittäjien kanssa
3. Alueen yritykset sitoutuvat yhtenäisiin käytäntöihin — tämä on SKAL:n täysi tahtotila.
4. Seurantajakso 12 kk järjestelmän kehityksestä ja raportointi lautakunnalle.

Näillä toimenpiteillä poistuvat ne puutteet, joihin selvityksessä viitataan — ilman, että järjestelmä muutetaan ja nykyiset merkittävät

6. SKAL:n johtopäätös ja esitys

SKAL ja SKAL Ympäristöyritykset esittävät yksiselitteisesti:

1. Sekajätteen osalta kiinteistönhaltijan järjestämä nykyinen kuljetusjärjestelmä tulee säilyttää.
 - Maconin selvitys osoittaa sen olevan kattava, toimiva ja lain edellytykset täyttävä.
2. Saostus- ja umpisäiliölietteiden osalta kiinteistönhaltijan järjestämä kuljetus tulee myös säilyttää.
 - Tietopuutteet ovat korjattavissa hallinnollisilla keinoilla eikä jätelain edellytyksiä ole arvioitu rikotuiksi.

3. Kunnallista kilpailutusta ei tule käynnistää, koska:

- jätelain edellytykset kiinteistönhaltijan mallille täyttyvät,
- järjestelmä on toimiva ja sillä on merkittäviä hyötyjä asukkaille ja alueen yrityksille
- ja muutos aiheuttaisi tarpeettomia päällekkäisiä kustannuksia asukkaille ja heikentäisi paikallista kilpailua.

Järjestelmän kehittämiseen löytyy toimivat keinot ilman järjestelmämuutosta, ja SKAL on valmis osallistumaan valmisteluun ja ohjeistuksen laatimiseen.

Helsingissä 9.12.2025

Anssi Kujala
toimitusjohtaja
Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL

Lasse Kontiola
toimitusjohtaja
SKAL Ympäristöyritykset

Heikki Lappalainen
toiminnanjohtaja
SKAL Keski-Suomi